

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
 - 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามเพศ ตำแหน่งทางการบริหาร ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน

4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามเพศ ตำแหน่งทางการบริหาร ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน

5. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

6. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

7. เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง ปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1. ปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 อยู่ในระดับปานกลาง

2. ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 อยู่ในระดับมาก

3. ระดับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามเพศ ตำแหน่งทางการบริหาร ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกัน

4. ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามเพศ ตำแหน่งทางการบริหาร ประสิทธิภาพ
การเป็นผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกัน

5. ปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์
ทางลบกับประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

6. ปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมีอำนาจ
พยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน
และรองผู้อำนวยการ โรงเรียนในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ปีการศึกษา 2561
จำนวนทั้งหมด 630 คน จากจำนวน 126 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ
จำนวน 126 คน และรองผู้อำนวยการ จำนวน 504 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน
และรองผู้อำนวยการ โรงเรียนในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ปีการศึกษา 2561
จำนวน 244 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage
Random Sampling) โดยมีวิธีสุ่ม ดังนี้

1.2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน
(Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 43) ซึ่งได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 242 คน ในที่นี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 244 คน เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

1.2.2 ใช้โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
ในจังหวัดสกลนครเป็นหน่วยในการวิจัย ซึ่งมีทั้งหมด 83 โรงเรียน (บุญชม ศรีสะอาด,
2554, หน้า 43) โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาข้อมูลจากตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ มาประมวลผลสร้างเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่งทางการบริหาร ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสิ่งแวดล้อม
2. ด้านลักษณะงาน
3. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
4. ด้านลักษณะองค์การ
5. ด้านลักษณะบุคคล

โดยแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.45–0.90 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงาน เท่ากับ 0.985

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

โดยแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.64–0.92 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน มีค่า 0.990

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครถึงสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11
2. นำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการศึกษาให้ทราบและขอรับแบบสอบถามคืนหลังจากตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล
3. รวบรวมแบบสอบถามที่กรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้วแต่ละชุดนำไปลงรหัส
4. การประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ผลดังนี้

1. นำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วกรอกลงในแบบฟอร์มการลงรหัสทั่วไป (general coding form) ซึ่งเป็นการเตรียมข้อมูล เพื่อส่งไปบันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
2. ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรต้น (ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม) ได้แก่ เพศ ตำแหน่งการบริหาร ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน ใช้สถิติค่าร้อยละ (Percentage)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean:) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ด้วยการกำหนดเกณฑ์และความหมายของข้อมูล จากค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{x})

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนเกี่ยวกับระดับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ที่มีเพศแตกต่างกัน วิเคราะห์การทดสอบ t-test ชนิด Independent samples

5. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนเกี่ยวกับระดับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 วิเคราะห์การทดสอบ t-test ชนิด Independent samples

6. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนเกี่ยวกับระดับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ที่มีประสบการณ์การเป็นผู้บริหารแตกต่างกัน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

7. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนเกี่ยวกับระดับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

8. กรณิผลการทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือ .01 ทำการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการของ Scheffe หรือ L.S.D ตามความเหมาะสม

9. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารโรงเรียนกับระดับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ใช้การหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

10. การหาอำนาจพยากรณ์ ปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงาน
ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ
ชนิดการวิเคราะห์ทีละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่
ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11
ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน ผลการวิจัยสรุป
ได้ดังนี้

1. ปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามความคิดเห็น ของผู้อำนวยการโรงเรียน
และรองผู้อำนวยการโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า
อยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย
3 ลำดับ ดังนี้ ด้านลักษณะงาน ด้านลักษณะองค์กร และด้านสิ่งแวดล้อม

2. ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน
และรองผู้อำนวยการโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า
อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ คือ ด้านการ
บริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป

3. ระดับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามเพศ ตำแหน่งทางการบริหาร
ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน พบว่า

3.1 ผู้ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความเครียด
ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11
โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน
จำแนกตามเพศ ที่มีต่อปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ด้านลักษณะบุคคล และด้านความสัมพันธ์กับ

เพื่อนร่วมงาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านลักษณะองค์การ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านที่เหลือไม่แตกต่างกัน

3.2 ผู้ที่มีตำแหน่งทางการบริหารต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่งทางการบริหาร ที่มีต่อปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ด้านลักษณะองค์การและด้านลักษณะบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านที่เหลือไม่แตกต่างกัน

3.3 ผู้ที่มีประสบการณ์การเป็นผู้บริหารต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.4 ผู้ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อระดับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยรวมสูงกว่าผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อระดับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยรวมสูงกว่าผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามเพศ ตำแหน่งทางการบริหาร ประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน พบว่า

4.1 ผู้ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

4.2 ผู้ที่มีตำแหน่งทางการบริหารต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่งทางการบริหาร ที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ด้านการบริหารงานงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านที่เหลือไม่แตกต่างกัน

4.3 ผู้ที่มีประสบการณ์การเป็นผู้บริหารต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร ที่มีต่อระดับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ด้านการบริหารงานงบประมาณ แตกต่างกัน โดยผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร 5-10 ปี มีความคิดเห็นต่อระดับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ด้านการบริหารงานงบประมาณสูงกว่าผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีประสบการณ์การเป็นผู้บริหารน้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านที่เหลือไม่มีความแตกต่างกัน

4.4 ผู้ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงลบกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสิ่งแวดล้อม โดยรวม ($r_{SIE} = -0.011$) ด้านลักษณะบุคคล โดยรวม ($r_{SSE} =$

-0.050) ด้านลักษณะงาน โดยรวม ($r_{S2E} = -0.075$) ด้านลักษณะองค์การ โดยรวม ($r_{S4E} = -0.120$) และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน โดยรวม ($r_{S3E} = -0.189$)

6. ตัวแปรปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 5 ด้าน พบว่า จำนวน 2 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (S_3) และด้านสิ่งแวดล้อม (S_1) ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านสิ่งแวดล้อม (S_1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ เท่ากับ .426 รองลงมา คือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (S_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ เท่ากับ -.536 ตัวแปรทั้ง 2 ด้านนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยรวม ได้ร้อยละ 8.90 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ $\pm .47724$

7. แนวทางพัฒนาปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ที่ควรได้รับการพัฒนา จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน ในครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามความคิดเห็น ของผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ด้านลักษณะงาน ด้านลักษณะองค์กร และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ที่ว่า “ปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 อยู่ในระดับปานกลาง” ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าลักษณะงานลักษณะองค์กร และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนทุกขนาด ได้ถูกกำหนดตามแบบแผนนโยบายของรัฐบาล รัฐบาลได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน กำหนดรูปแบบของการจัดการสิ่งแวดล้อมไว้ ส่งผลให้ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนมีระดับความเครียดที่น้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดีเด่น ชัยชนะ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า ความเครียดของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง อยู่ในระดับน้อย ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุดแสง หมื่นราม (2554, หน้า 82-84) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียดของผู้บริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี อ่อนทอง (2555, หน้า 68-69) ได้ศึกษาเรื่องความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีความเครียดต่ำ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชานนทร์ มุ่งเขตกลาง (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับน้อย

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า “ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 อยู่ในระดับมาก” ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ

ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อการพัฒนา หากองค์กรใดมีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพย่อมส่งเสริมการพัฒนาองค์กรนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริณญา สัมครการ (2551, บทคัดย่อ) การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ตีเต็น ชัยชนะ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ทั้งโดยรวม และรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะดา น้อยอามาตย์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐธนิชา โคทังคะ ได้ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ระดับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามเพศ ตำแหน่งทางการบริหาร ประสพการณ์การเป็นผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน

3.1 ผู้ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นเพศหญิงมีระดับความเครียดสูงกว่าผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า “ระดับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามเพศ มีความแตกต่างกัน” ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ชาย

มีทักษะในการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานได้ดีกว่า สามารถปรับตัวเข้ากับบริบทของบุคลากรได้ง่ายกว่าผู้หญิง การเข้าใจบริบทขององค์กรดีกว่าผู้หญิง และมีความสามารถในการใช้ทักษะด้านเทคโนโลยีทำให้สามารถทำงานในยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดี จึงไม่เกิดความเครียดมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี อ่อนทอง (2555, หน้า 68-69) ได้ศึกษาเรื่องความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับสถานภาพด้านเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผู้ที่มีตำแหน่งทางการบริหารต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่งทางการบริหาร ที่มีต่อปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ด้านลักษณะองค์กรและด้านลักษณะบุคคล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้อำนวยการโรงเรียนมีระดับความเครียดสูงกว่ารองผู้อำนวยการโรงเรียน ส่วนด้านที่เหลือไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า “ระดับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามตำแหน่งทางการบริหาร มีความแตกต่างกัน” ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียนมีความรับผิดชอบในการบริหารงานโรงเรียนทั้ง 4 ฝ่าย ส่วนรองผู้อำนวยการโรงเรียนรับผิดชอบในการบริหารงานเฉพาะบางฝ่ายงานที่ได้รับมอบหมาย โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวกับลักษณะของบุคคล และลักษณะขององค์กรที่ผู้อำนวยการโรงเรียนมีระดับความเครียดสูงกว่ารองผู้อำนวยการโรงเรียนมาก เพราะผู้อำนวยการโรงเรียนต้องศึกษาข้อมูลของบุคลากรเป็นจำนวนมากกว่ารองผู้อำนวยการโรงเรียนที่ศึกษาข้อมูลเฉพาะฝ่ายที่รับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผาติคมน์ เกลี้ยงรส (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาสภาวะความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีตำแหน่งต่างกัน มีสภาวะความเครียดในการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3.3 ผู้ที่มีประสบการณ์การเป็นผู้บริหารต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า “ระดับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร มีความแตกต่างกัน” ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานโรงเรียนในปัจจุบันเป็นการบริหารงานตามนโยบายของรัฐบาล ไม่ว่าจะม่ประสบการณ์การเป็นผู้บริหารโรงเรียนน้อยหรือมาก ต้องปฏิบัติตามนโยบายการพัฒนาการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการอย่างเดียวกัน ส่งผลให้ความคิดเครียดที่เกิดขึ้นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัญญา ลิธรรมมา (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาระดับภาวะความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 1 ผลการวิจัย พบว่าการเปรียบเทียบระดับภาวะความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดแสง หมื่นราม (2554, หน้า 82-84) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารต่างกันมีความเครียดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hull (1984, p. 2331 อ้างถึงใน ลัญญา ลิธรรมมา, 2554, หน้า 49) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียดกับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐเทกซัส ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยมีความเครียดมากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณทิพา สุดาสุข (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาวะความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 29 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาวะด้านลักษณะพื้นฐานของงานของผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณาประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีสภาวะความเครียด ไม่แตกต่างกัน 2) สภาวะด้านบทบาทขององค์การของผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณาตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีสภาวะความเครียด ไม่แตกต่างกัน 3) สภาวะด้านสัมพันธภาพในหน่วยงานของผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณาตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีสภาวะความเครียด ไม่แตกต่างกัน

4) สภาวะด้านบรรยากาศในองค์การของผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณาตามประสพการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีสภาวะความเครียดไม่แตกต่างกัน 5) สภาวะด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณาตามประสพการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีสภาวะความเครียดไม่แตกต่างกัน

3.4 ผู้ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับความเครียดสูงกว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก และบุคลากรที่ปฏิบัติในโรงเรียนขนาดกลางมีระดับความเครียดสูงกว่าบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า “ระดับปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกัน” ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรที่บริหารงานในโรงเรียนขนาดเล็กมีความเครียดมากกว่าบุคลากรที่บริหารงานในโรงเรียนขนาดกลาง และบริหารงานโรงเรียนขนาดใหญ่ ด้วยเหตุผลที่มีจำนวนบุคลากรน้อยกว่า งบประมาณในการดำเนินงานน้อยกว่า แต่รับผิดชอบงานตามนโยบายเท่าเทียมกับการบริหารงานโรงเรียนขนาดกลาง และการบริหารงานโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผาติคมน์ เกลี้ยงรส (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาสภาวะความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีสภาวะความเครียดในการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดีเด่น ชัยชนะ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย ผลการวิจัย พบว่า ความเครียดของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายด้าน มี 2 ด้าน คือ ด้านการเงินและด้านอาชีพการงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัญญา ลิขธรรมมา (2554,

บทคัดย่อ) ได้ศึกษาระดับภาวะความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบระดับภาวะความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีระดับภาวะความเครียดแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hull (1984, p. 2331 อ้างถึงใน สัจญา ลิขธรรมมา, 2554, หน้า 49) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียดกับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในรัฐเท็กซัส ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีความเครียดในการปฏิบัติงาน มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรธฤติพา สุตาสุข (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาวะความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาวะด้านลักษณะพื้นฐานของงานของผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณาตามขนาดของโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีสภาวะความเครียดที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) สภาวะด้านบรรยากาศในองค์การของผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณาตามขนาดของโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีสภาวะความเครียดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) สภาวะด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณาตามขนาดของโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีสภาวะความเครียดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามเพศ ตำแหน่งทางการบริหาร ประสบการณ์ การเป็นผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน

4.1 ผู้ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยเพศชายมีระดับความคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนสูงกว่าเพศหญิง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า “ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามเพศ มีความแตกต่างกัน” ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรทั้งเพศหญิงและเพศชายที่ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารโรงเรียนต่างผ่านการศึกษากลับมาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษามาเหมือนกัน มีความรู้

ความสามารถไม่แตกต่างกันมาก ซึ่งทั้งเพศหญิงและเพศชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสิทธิผลของการบริหารงานโรงเรียนต้องเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทั้งองค์กร ไม่ใช่เกิดจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงฝ่ายเดียว หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพียงคนเดียว การบริหารงานในโรงเรียนทั้ง 4 ฝ่ายต้องประสานสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จึงจะประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธัญญา โคหังคะ (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีเพศแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.2 ผู้ที่มีตำแหน่งทางการบริหารต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน โดยผู้อำนวยการโรงเรียนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนสูงกว่ารองผู้อำนวยการโรงเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า “ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามตำแหน่งทางการบริหาร มีความแตกต่างกัน” ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียนมีหน้าที่ในการบริหารงานทั้งโรงเรียน จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาระบบการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย จึงมองประสิทธิผลของการบริหารงานโรงเรียนได้ครอบคลุมกว่า ส่วนรองผู้อำนวยการโรงเรียนต้องรับผิดชอบงานเพียงฝ่ายใดฝ่ายเดียว จึงมีความรู้ความเข้าใจเพียงงานในหน้าที่รับผิดชอบเท่านั้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธัญญา โคหังคะ (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.3 ผู้ที่มีประสบการณ์การเป็นผู้บริหารต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า “ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร มีความแตกต่างกัน”

ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานในการบริหารงานของโรงเรียนในปัจจุบัน มีการระบุรูปแบบ แนวทางการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน การบริหารงานงบประมาณยึดพระราชบัญญัติเกี่ยวกับงบประมาณ การบริหารงานบุคคลยึดระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติงานของข้าราชการครู การบริหารงานวิชาการ มีระเบียบ แนวทางการปฏิบัติที่ยึดถือในรูปแบบเดียวกัน และการบริหารทั่วไปมีการพัฒนา อบรม และกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ดังนั้นบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกับบุคลากรที่ประสบการณ์ในการทำงานน้อยต่างต้องปฏิบัติงานในหน้าที่เหมือน จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบูลย์ กุลอ๊ก (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่าง

4.4 ผู้ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า “ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกัน” ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ซึ่งปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วย การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 แบ่งออกเป็น 4 ฝ่ายเหมือนกัน และปฏิบัติตามกรอบนโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบที่ไม่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้มีความคิดไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดีเด่น ชัยชนะ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะดา น้อยอามาตย์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลของโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางลบ กับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า “ปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบ กับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11” ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการโรงเรียนต่างมีความคิดเห็นว่าบรรยากาศภายในองค์กรปราศจากความเครียดย่อมส่งผลให้บุคลากรในองค์กรสามารถปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดีเด่น ชัยชนะ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย ผลการวิจัย พบว่า ความเครียดของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ตัวแปรปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 5 ด้าน พบว่า จำนวน 2 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (S_3) และด้านสิ่งแวดล้อม (S_1) ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านสิ่งแวดล้อม (S_1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ เท่ากับ .426 รองลงมา คือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (S_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ เท่ากับ -.536 ตัวแปรทั้ง 2 ด้านนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 โดยรวมได้ร้อยละ 8.90 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า “ปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11” ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนมีความคิดว่าหากบรรยากาศ

สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนดี ย่อมส่งผลต่อสภาพจิตใจของบุคลากร เมื่อบุคลากรมีสภาพจิตใจที่มีความสุข ย่อมส่งผลให้ความสัมพันธ์ที่ดีเกิดขึ้นในองค์กร ส่งเสริมให้เป็นองค์กรแห่งความสุข ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชานนทร์ มุ่งเขตกลาง (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน อยู่ในระดัปานกลาง และน้อย โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับ ได้แก่ ปัจจัยด้านองค์การ ปัจจัยด้านงาน และปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม 2) ความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวม อยู่ในระดับพอประมาณ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน อยู่ในระดับพอประมาณ และทำให้เกิดความทุกข์ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับ ได้แก่ ความจำไม่ค่อยจะดีอย่างที่เคยมความทนทานต่อโรคร้ายต่างๆ ของร่างกายลดลง และรู้สึกเหนื่อยแม้จะได้นอนหลับอย่างเพียงพอก็ตาม สำหรับรู้สึกไม่ค่อยจะดี ไม่มีคุณค่าและหดหู่ใจต่องานที่ทำอยู่ในเวลานี้ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดและความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีความสัมพันธ์กันทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านที่มีความสัมพันธ์กันทั้งในเชิงบวก 3 อันดับแรกตามลำดับ ได้แก่ ปัจจัยด้านองค์การ ปัจจัยด้านงาน และปัจจัยด้านบุคคล สำหรับด้านที่มีความสัมพันธ์กันทั้งในเชิงลบ 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ที่ผ่านการทดสอบแล้วว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 ตัว คือ ปัจจัยด้านองค์การ (X_{14}) และปัจจัยด้านงาน (X_{15}) ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .852 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 72.50 ($R^2 = .725$) โดยสามารถสร้างสมการถดถอย จากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ที่อยู่ในรูป คะแนนดิบ (b) และที่อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized Score)

$$Y' = -0.800 + 0.610(X_{14}) + 0.182(X_{15})$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score)

$$Z_y = 0.185 Z_{X_{14}} + 0.705 Z_{X_{15}}$$

7. แนวทางพัฒนาปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ที่ควรได้รับการพัฒนา จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ซึ่งวิธีการพัฒนาประกอบด้วย ด้านสิ่งแวดล้อม ดำเนินการโดย ควรมีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมร่วมกันจากทุกฝ่าย วางแผนและดำเนินการพัฒนา ปรับปรุงสถานที่ทำงานให้เอื้อต่อการทำงาน มีการติดตั้งเครื่องปรับอากาศในสถานที่อากาศร้อน ต้นไม้ภายในอาคารเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดี จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อม และสะดวกต่อการทำงาน สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ไม่สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ตึงเครียด ควรมีการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดบรรยากาศ และสรุปผลการจัดสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ดำเนินการโดย ศึกษาภูมิหลังของบุคลากรเป็นรายบุคคล ปรับทัศนคติเพื่อใช้ประกอบการมอบหมายงาน ควรจัดโครงสร้างของโรงเรียนให้มีความเหมาะสม วางตัวบุคคลให้เหมาะสมกับงาน สอนงานให้ซึ่งกันและกัน การนิเทศงานแบบกัลยาณมิตร ผู้บริหารควรมีการสื่อสารเป้าหมายของการบริหารให้มีความชัดเจน ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงาน การคิดที่หลากหลาย สร้างบรรยากาศในองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งความสุข มีการสร้างขวัญกำลังใจด้วยวิธีการต่างๆ มีความยืดหยุ่นในการบริหารงาน การให้ความช่วยเหลือกับบุคลากรที่ประสบปัญหาตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากผลการศึกษา ปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 แนวทางการพัฒนาปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า

1.1.1 ด้านสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารโรงเรียนควรตระหนักถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ตั้งแต่สภาพแวดล้อมในห้องทำงาน ควรจัดให้เป็นสัดส่วน มีวัสดุ อุปกรณ์ที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน มีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดความสุขในการทำงาน ไม่แออัด ไม่มีสิ่งรบกวน อากาศในที่ทำงานเย็นสบาย ห้องปฏิบัติการหรือห้องเรียน ควรมีสภาพที่พร้อมและส่งเสริมต่อการทำงานและการเรียนรู้ของผู้เรียน และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ควรจัดให้มีบรรยากาศร่มรื่น สวยงาม

1.1.2 ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการส่งเสริมบรรยากาศให้เป็นองค์กรแห่งความสุข มีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย สามารถปฏิบัติงานได้โดยไม่มีความเครียด มีการสร้างความขวัญกำลังใจตามโอกาสและตามความเหมาะสม และมีการช่วยเหลือบุคลากรที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาที่เกิดขึ้นกับชีวิตของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาตัวชี้วัดปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 11

2.2 สร้างรูปแบบการพัฒนาปัจจัยความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อนำไปปรับใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป